

Posamezne številke Trstu in okolici po 20 stotink. — Oglasi se računajo v širokine ene kolone (72 mm.). — Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 40 cent, emmitent, in zahvale, poslanice in vabila po L 1. —, oglasi denarnih zavodov mm po L 2. — Mail oglasi po 20 st. beseda, majnanj pa L 2 —, oglasi naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega štev. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

dne 6. avgusta 1922. v Sežani.

Italija v mirovni pogodbi nikakor ni imela obvez. Toda ne zato — kakor vedno govori — ker jih noče štiti, marveč zato, ker je v tak liberalni državi, kakor je Italija, zaščita manjšin sama ob sebi umljiva in ni treba nikakor posebnih obvez. Zaščita manjšin na se ne

folija samo kulturnih vprašanj, ampak tudi gospodarskih. Do drugega naziranja dojava edino le stališče, ki vidi v novih državljanih stare sovražnike! To dovoljno postopanje — sedaj prijatelji, sedaj tovariški — ima pogubne posledice za državo in za sožitje obeh narodov.

Vsem denarnim zadrugam! Z ozirom na okoliščine gen. civ. komisariata v Trstu, naslovljeno na vse denarne zavode Julijske Krajine v stvari denarnega staja za dne 30. junija 1922, pozivamo vse svoje denarne zadruge, da predložijo v ugoditev omenjene okoliščine [uradu VI. (bančni oddelki)] (Ufficio VI. Sezione bancaria) denarno stanje za dne 30. junija 1922. Zadruge naj sestavijo v to svrhu izkaz, v katerem naj bo navedeno: 1. Gotovina, dne 30. 6. 1922; 2. stanje hranilnih vlog in tekočih računov; 3. stanje pri tujih zavodih naloženega denarja; 4. stanje posojil; 5. stanje vrednostnih listin. Ta izkaz naj se pošlje najkasneje do 15. avgusta na gen. civ. komisariat v Trstu.

Zadruga zveza.

Obnova Goriske. Pod tem imenom je začel izhajati v Gorici nov list, ki bo vestnik zveze zadrug vojnih oškodovancev Gorisko-Gradišanske. List se bo bavil izključno z vprašanji gospodarske narave in z gospodarskimi prilikami in deželi s posebnim ozirom na vprašanje vojne oškodovancev. Potreba lista, ki naj temeljito proučuje to najvažnejšo a obenem tudi najbolj zapleteno vprašanje v celokupnem vprašanju obnovitve Goriske, je bila očitna in izdajatelj se zapolnil s svojo spodbudo: „no najprej prijetnejši vrzeli v vrsti naših listov.“ Obnova Goriske izhaja v Gorici vsakega 1. in 15. dne meseca, stane L. 450 na leto in se naroča Gorica, Corso Vittorio Emanuele III. št. 10. — Iz uvoda v prvi številki posnemljemo sledeče vrstice:

Vsi vemo, da je naša dežela razbita in razrušena. Naše ljudstvo še nima stredne nad glavo; napol podrtje barake služijo za bivališče tisočim in tisočim; po naših vinogradih raste bohotno akacija in trnje, naši sadovnjaki so izginili in naš kmet mora še vedno v smrtni nevarnosti za lastno pridnost brez nikake pomoči spravljati v red razdejane njive, prekopane travnike, uničene vrtove. Tudi naša mala obrt je na tleh.

Vse to bo treba zopet vzpostaviti, zopet poklicati k življenju le neprosto voljne mrtvece. Živimo v državi, kjer vlada, kakor pravijo, popoln demokratizem. Za nas se ta demokratizem javlja posebno v tem, da ne pride naš človek nikdar in nikoli do svojih pravic, ako mirno in potrpežljivo čaka, da mu jih vlada da sama od sebe. Zaupejoč le na svojo pravdo in opirajoč se na zakon, ne pride v tej državi nikamor. Zato je treba, da se oglašamo vedno in povsod in odločno zahtevamo svoja prava. In, evo, ta namen ima naš list: na eni strani — napram vladi — naj bo glasnik krivice, ki se godijo deželi in vjnosododoljnih zadevah, na drugi pa naj bodri in poučuje ljudstvo, kako naj ravna, da pride do svojih pravic, da se krivica odpravi in uveljavi pravica.

Nimamo namena se pečati s politiko. Le za gospodarske prilike dežele se bomo zanimali. O teh bomo pisali. Razpravljali bomo vsled tega o vsem, kar je v zvezi z vojno oškodnostno, ki tvori v današnjih dneh brez dvoma podlago vsega našega gospodarskega razvoja.

Zavedamo se, kakor smo se zavedali, ko nas je še bilo majhno število, da imamo težavno nalogo pred sabo; vemo, da smo prevzeli enega najtežavnejših poslov na svoje rame. Trnjeva bo naša pot v bodočnosti, kakor je bila križeva v preteklosti. A obup nas ne obhaja. Priprani smo, da se more z resno, neomahljivo voljo tudi v najtežavnejših razmerah priti do zaželjenega cilja, ako se ta volja opira na disciplinirano, tesno sklenjeno armado, ki je danes zbrana v taboru Zveze zadrug vojnih oškodovancev.

Priprajamo: hudo bo boj. A trd in neupogljiv mora biti naš odpor, da bo zmaga gotova.

Vabimo na naročbo in sodelovanje.

V Gorici, julija 1922.

Društvene vesti

Slov. akad. fr. društvo „Balkan“ ima redni sestanek v četrti v navadnih prostorih.

MDP — Sv. Jakob. Danes ob 21 redni sestanek. Tovariši: točnost.

MDP — Sv. Jakob. Vsi oni otroci, ki so igrali pri „Škratih“ naj pridejo jutri v sredo, ob 10. uri zjutraj v dvorano DKD Sv. Jakob.

MDP — Sv. Jakob. V nedeljo ob 10 zjutraj se vrši že naznanjeni občni zbor.

Predsednik.

Pripravljeni odbor magdalenske „Omladine“ ima danes, v terek 8. t. m. odborovo sejo ob 20 zvečer. Prosimo, da se je udeležijo tudi tovariši tržaške „Omladine“.

Magdalenska „Omladina“. Jutri, v sredo 9. t. m. ob 20. uri mandolinistične vaje. Načelnik.

Seja Sokolske Zupe — Trst. V sredo ob 19.30 zvečer bo zelo važna seja v pisarni župnega predsednika. Po možnosti naj se udeležijo tudi zastopniki drugih Sok. društev.

MDP — Sv. Jakob. V nedeljo ob 10 zjutraj se vrši že naznanjeni občni zbor.

Predsednik.

Predsednik.

Predsednik.

Predsednik.

Predsednik.

Predsednik.

Predsednik.

Predsednik.

Predsednik.

Predsednik.

Predsednik.

Predsednik.

Predsednik.

Predsednik.

Predsednik.

Predsednik.

Predsednik.

Predsednik.

Predsednik.

Predsednik.

Predsednik.

Predsednik.

Predsednik.

Predsednik.

Predsednik.

Predsednik.

Predsednik.

Predsednik.

Predsednik.

Predsednik.

Predsednik.

Predsednik.

Predsednik.

Predsednik.

Predsednik.

Predsednik.

Predsednik.

Predsednik.

Predsednik.

Predsednik.

Predsednik.

Predsednik.

Predsednik.

Predsednik.

Predsednik.

Predsednik.

Predsednik.

Predsednik.

Predsednik.

Predsednik.

Predsednik.

Predsednik.

Predsednik.

Predsednik.

Predsednik.

Predsednik.

Predsednik.

stražarji, ki so se svoje strani začeli streljati v zrak, da tako uženejo nočne strelce. Čez dobre pol ure je streljanje ponehalo in stražarji so našli na licu mesta le nekoliko prestrašenih žensk, ki so iz svojih stanovanj videle več moških postav, katere so se medsebojno obstrlejevale. Ranjenca ni bilo nobenega, gmojna škoda tudi ne. Od trelecov do sedaj ni še nobeden prijtel.

Ena ura proti 70 letni Mihaeli Stralli je šel v nedeljo po noči proti svojemu domu v ulici dell'Istria, ko se mu je približal mladenič ter ga vprašal, koliko ur je. Starec je potegnil uro iz žepa ter prijazno odgovoril: „Ena ura pro.“ Te besede so koj zavzele usodepolen pomen. Mladenič je pograbil za uro, strgal vezgice in pobegnil v noč. Stari Stralli je začel kričati ter je nato resignirano javil stvar policiji.

Poboj v starem mestu. 25 letni oglas Henrik Kristič je šel v nedeljo okrog polnoči po ulici Donata proti svojem domu. V samotni ulici je naenkrat srečal pet sumljivih oseb, vsled česar se je obrnil in začel bežati. Omenjena petorica pa ga je dohitela in ne da bi vedel zakaj, ne da bi mu kdo rekel besede, tako pripoveduje, je bil dvakrat zaboden v hrbet. Prihitelec je zdravnik rešilne postaje, ki je Krističu obvezal za silo še precej nevarne rane ter ga spravil v bolnišnico.

Stara pesem. Zadnje dni fašisti tržejo prodajalcem po uličnih list „Lavoratore“ iz rok ter ga zažigajo. Fašistovski mladeniči pa znajo zelo slabo čitati, kajti poleg „Lavoratore“ so nekaterim prodajalcem potrgali tudi izvede „Edinosti“. Za smejeti se, to ni; jeziti se, to se ne izplača. Zatorej: hvala lepa za reklam!

Družinski preprič s tragičnimi posledicami. Marija Škilan iz Sv. M. M. Spodnje se je bila pred leti poročila z Dominikom Giglio. V zadnjem času je njen mož začel pijančevati ter za nemarjati ženo in dom. Žena se je vsled tega v soboto vzdignila ter pobegnila v hišo svojega očeta Antona Škilan pri Sv. M. M. Spodnji 1036. Ko je prišel v soboto zvečer Dominik Giglio domov in ni našel žene, jo je šel takoj iskati v očetovo hišo. Tam se mu je postavil nasproti njen brat, mu predločil njegove grehe ter ga pozval, naj zapusti hišo. Giglio je razjarjen potegnil nož iz žepa ter se hotel vreči na svaka. 76 let stari Anton Škilan je tedaj posredoval ter bil dvakrat zaboden z nožem. Prepeljan je bil v bolnišnico, kjer je kmalu nato umrl. Giglio je zadobil tudi nekaj lahkih poškodb. Ko je prišel v bolnišnico, da bi ga zdravili, je bil aretiran.

Odmevi napada na fašiste v Miljah. Poročali smo v nedeljski številki o zasedi, v katero so padli fašisti iz Vižinade, ko so zapuščali Milje in se vračali domov. Varnostna oblastva so predvidevala, da bo prišlo do reakcije se strani fašistov ter takoj poslala več oddelkov stražarjev in vojaštva z enim oklopnim avtomobilom v Milje, da skrbijo za red. Fašistom je kljub temu uspelo, da so v soboto zvečer vdrli v dve trgovini, papirnico in brivnico, ter poskodovali deloma inventar. V nedeljo popoldne pa so vdrli v prodajalno delavske zadruge v Miljah ter razdelili živila in blago med ljudstvo. Strogi službi varnostnih organov se je zahvaljevali, da ni prišlo do hujšega. Mesto je kakor izumrlo, vse se previdno drži doma.

Od ranjenih fašistov je Aleksander Ucin, 26 let star, iz Siene stanujoč v Miljah, podlegel svojim ranam ter umrl v tržaški bolnišnici v nedeljo. Ostalim ranjenjem gre na bolje.

Razprava radi umora nad tiskarjem Müllerjem.

Pričelo se je v govoru. Prvi je govoril odvetnik Matosel-Lorjani, ki zastopa Müllerjevo družino kot civilno stranko. Izjavil je v daljšem govoru, da družina ne zahteva nikake odškodnine, da zahteva pa kazen za krivice, da se za dosti zakon. Odv. Matosel-Lorjani, kakor za njim odvetnik Zenaro in kraljev prokurator dr. Loffredo, je povdarjal, da tu ne gre za političen zločin, ampak za navaden umor. Posebno je to poudaril odvetnik Zenaro, ki zastopa Giraldirja kot civilno stranko, ki je povdarjal, da obtoženec, čim sedi na obtožni klopi nima stranke. Opisal je umor v vsej grozoti ter povdarjal, da porotniki z eventualnim oprostilnim izrekom ne smejo sankcionirati take vrste činov, kot nekaj, kar ne spada pod kazen.

Govornik je nato obrazložil uspeh razprave ter na podlagi dobljenih dokazov zahteval, da se krivici kaznujejo. Kraljev prokurator je povdarjal, da to ni zločin fašizma; slišali so porotniki od nekaterih fašistovskih voditeljev samih, da mnogi fašisti niso disciplinirani vojniki. Opozarjal je na mirno, jasno pričanje Giraldirja in na neovrgljive dokaze, ki govorijo proti obtožencem.

Brantelj je zahteval kratek odlog, da se zamore pripraviti na svoj govor, da lahko pobije zastopnike obtožbe. Razprava se je preložila na današnji dan, ki bo prinesel tudi razsodbo.

Včerajpred razpravo je prišel od genoveške sodnije odgovor na tozadevno vprašanje tržaške sodnije, da je bil pred leti Delle Grazie obsojen na 5 let ječe, ker je nekega svojega sodnika nagovarjal k latvini. Kazni ni predsedel Delle Grazie je izjavil, da o obsojbi ne ve ničesar, da nikoli ni bil pri tozadevni razpravi.

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Roiaki! Ne zabite na Šolsko društvo!

Vesti z Goriskega

Kotško. — Privreditev tovaršnega društva „Sokoli.“ (Zakazano). Dne 2. 7. je nastopilo na javni telovadbi privreditev po vojni tukajšnje telovadno društvo „Sokoli“. Privreditev je uspela nepričakovano dobro. Ob 10. uri predpol. so prikorakali Sokoli in Sokolice iz Prvačine na čelu brata načelnika Crneta. Pri prvem Sokolskem domu so čakali goste domači Sokoli pod vodstvom brata načelnika Iva Lenardiča, ki je goste pristrčno pozdravil in jim pokazal razvaline Sokolskega doma. Sokoli in Sokolice so nato odkorakali v spredu na čelu jim domača Sokolska godba na telovadni prostor, kjer se je začel ob 3 popoldne program. Po pozdravnem nagovoru so nastopile Sokolice s prostimi vajami s kroji. Sokolice so žele burno odobravanje. Za njimi je nastopil domači pevski zbor z „Ujetejga ptička tožbo“. Nastopila je vrsta iz Prvačine na drugo. Vsak telovadev je precizno izvajal svojo ulogo, tako da je občinstvo neprenehoma odobraval. Burno odobravanje sta vzbudila tudi nastopa pevškega društva iz Kozane in Biljane. Genila pa je občinstvo deklamacija komaj desetletnega dečka. Po tej deklamaciji je zopet nastopila skupina telovadcev in telovadk, za njo pa članica domačega društva zopet z deklamacijo. Hvala vsem gostom iz Gorice in od drugod, ki so nas počastili s svojim obiskom!

Goriški godbeni krožek. Prejeli smo in objavljamo. Ustanovil se je tu v Gorici godbeni krožek ki ima namen predvsem gojiti glasbeno izobrazbo, in proizvajati dobre in resne instrumentalne skladbe. — Kot vsaka nova ustanova zahteva veliko požrtvovalnosti in veliko potrpljenja. Krožek se nabaja sedaj v veliki denarni stiski za nabavo novih godal ki so neobhodno potrebna za resno glasbo. Priporočila se zatorej krožek, kakor denarnim zavodom, zadrugam, premožnim, raznim društvom, tako tudi čast. duhovščini, da nam pomagajo v tej potresti. Godbeni krožek izključuje ples, in bo služil za razne privredite, predstave, za gledališče, koncerte, procesije, maše, za narodne in državne slovesnosti.

Do sedaj je vpisanih 34 mladeničev in deklet od 13.—18. leta. Ker gre tukaj za velevkulturno delo za napredek naroda, darjate za naš krožek, ki bo v čast narodu in v veselje ljudstvu. Lep zgled sta nam dala dva gospoda, ki sta nam darovala vsak po sto lir. Iskrena jima hvala. Istotaka hvala vsem drugim našim. Najiskrenejša zahvala pa blagorodnemu gosposdu Černigoj Ant., ki nam napravi godbena stojala (pulte). Ker je med dečki veliko ubožnih, se priporočila krožek, da bi kak dobitnik kupil kakemu dečku instrument. Krožek se bo posebno oziral na take dobitnike da jim ustreže s svojim delovanjem. Slovenci, pokazimo da nismo brezumno barbarsko pleme, kakor so nas imenovali na Krnu, temveč izobražen, kulturn narod.

Vesti iz Istre

Iz Marežj. Dne 3. t. m. je tu preminul 50 letni Anton Sabadin. Pokopnik je bil zaveden narodnjak. Sodeloval je v vsaki narodni privrediti. Bil je tudi večleten odbornik hranilnice in posojilnice v Marežjah. Družini in vsem sorodnikom izrekamo iskreno sožalje.

Književnost in umetnost

Zakon o zaščiti delavcev. Izdala Tiskovna zadruga v Ljubljani 1922. Strani 70. Cena Din. 6.— po pošti 50 para več. Zakon, ki je za obrt in industrijo velevažen, je pravkar izšel in se naroča pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Presernova ulica 54.

Joža Lovrenčič: Gorske pravljice. „Edinost“ z dne 6. avgusta je objavila kritiko A. M. o tej knjižici. Podpisano uredništvo se noče baviti z vsemi opombami. Le eno naj navedemo, za kar je le podpisano uredništvo odgovorno. A. M. piše: „Čudna je tudi pisava „upogajna“ (21) in „nagajna“ (10) mesto „nagajna“ in „upogajna“. Odgovorjam, da je uredništvo v vseh knjigah „Goriške Matice“ dosledno rabilo le take oblike za glagole duge vrste. Oblike upogajen, nagajen so iz novejših dobe in jih opravičuje le nalika z glagoli IV. vrste. Sedaj pišemo vse vprek tudi oblike „zatejajna“ mesto „zatejalea“ in sem prepričan, da bodo v desetih letih s to pisavo tudi zmagali in to opravičevali spet z naliko V. Breznikovi slovničici čitamo v opravičbo oblik upogajen, nagajen to-le: „Prvotna oblika trpno — preteklega deležnika je bila: dvignen, zakien, natisnen itd. Po vplivu deležnikov IV. vrste (po nalikli) se rabi zdaj nj, tedaj dvignjen itd.“

Sicer pa vem, da ni mogoče več tega toka ustaviti. Upogajen in nagajen bo ostalo, ker proti vodu plavati je zastoj!

O drugih „pogreskih“ naj blagovoli pisatelj sam odgovarjati, ako se mu zdi potrebno. „Edinost“ sama pravi, da se z A. M. v vsem ne strinja in da smatra kritiko v mnogostem za neumestno preostro. Tako je! — V Gorici, dne 6. avgusta 1922. — Za Goriško Matiko dr. Andrej Pavlica.

DAROV